

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Fylkesmannen i Troms høringsvar - Kvalitets- og strukturreform i barnevernet

Fylkesmannen i Troms er i hovedsak positiv til de foreslåtte endringene. Vår erfaring i Troms har vært at for mange barn har måttet vente for lenge på fosterhjem fordi Bufetat har hatt vanskeligheter med å oppfylle bistandsplikten innen rimelig tid. Vi mener at det må en endring til, og støtter derfor forslaget om ny kvalitets- og ansvarsreform. Vi ser særlig positivt på at reformen vil kunne gi kommunene sterkere insentiver til tidlig innsats og iverksetting av virksomme tiltak. Samtidig viser vi til at det i høringsnotatet kap. 5 er beskrevet viktige forutsetninger for de foreslåtte endringer. Disse forutsetningene er avgjørende for iverksettelse av reformen.

Vi har følgende merknader til høringsnotatet:

Vedrørende fosterhjemstilbudet:

- Prosessen rundt kommunereformen er ikke ferdig, og uavklarte forhold vil kunne vanskeliggjøre nødvendig interkommunalt samarbeid om fosterhjemsarbeidet. Dette særlig med tanke på rekruttering, opplæring og deling av hjemmene. Fylkesmannen i Troms er av den oppfatning at kommunestrukturen i Troms, med mange små kommuner, medfører at de fleste kommuner i fylket vil være avhengig av et interkommunalt samarbeid for å kunne ivareta det hele ansvaret for opplæring og rekruttering av fosterhjem. Dersom disse oppgavene overføres til kommunene, bør det vurderes å pålegge kommunene en form for samarbeid rundt disse oppgavene.
- De minste kommunene i Troms har i dag utfordringer knyttet til rekruttering og opprettholdelse av tilstrekkelig barnevernfaglig kompetanse. For disse kommunene vil det bli særlig utfordrende også å skulle overta alle statens oppgaver på fosterhjemsområdet, selv om det blir overført midler fra staten. Kommunens overtakelse av statens oppgaver på fosterhjemsområdet vil være krevende og kunne medføre en økning i kjøp av private barneverntjenester. Fylkesmannen er kjent med at noen kommuner som ikke har ivaretatt lovpålagte oppgaver, allerede kjøper barneverntjenester fra private aktører. Fylkesmannen har fått tilbakemeldinger fra

flere av disse kommunene at slikt kjøp er kostbart, og at kommunene ikke alltid er fornøyd med kvaliteten på tjenestene.

- Dersom det ikke inngås samarbeid mellom kommunene om rekruttering av fosterhjem vil de komme i konkurranse med hverandre om de samme fosterhjemmene. Dette vil gjøre de små kommunene sårbare i dette arbeidet.
- En vil kunne komme i den situasjon at kommuner konkurrerer med private aktører om rekruttering av fosterhjem. Det vil være en risiko for at fosterhjemmene vil kunne velge den private aktøren, som oftest kan gi de beste rammebetingelsene. Dette kan medføre en økt bruk av private aktører i fosterhjemsomsorgen.
- Når det gjelder forslag om at omsorgskommunen skal godkjenne fosterhjemmet, vil dette kunne forenkle godkjenningen, samtidig som kvaliteten ivaretas tilstrekkelig. Vi vil gjøre oppmerksom på at dette vil kunne medføre at barn med rettigheter etter annet lovverk (f.eks. helse- og omsorgstjenesteloven) vil kunne bli plassert i en annen kommune enn omsorgskommunen, uten at denne kommunen har fått uttale seg til plasseringen slik lovverket er i dag.

Vedrørende institusjonene:

- Departementet mener at staten fortsatt skal ha ansvaret for institusjonsdriften, men at kommunene skal ha økt innflytelse på valg av institusjon. Fylkesmannen i Troms støtter dette forslaget. Det fremgår av forslaget at Bufetat skal gi kommunen oversikt over tilgjengelige og faglig forsvarlige institusjoner å velge mellom, ut fra det behov de ser at det enkelte barn har. Fylkesmannen i Troms har noen ganger sett en praksis hvor det har vært gitt kortvarige tilsagn på private institusjoner, noe som har medført usikkerhet for barna, og en ekstra belastning ved flytting til statlige tiltak. En slik praksis vil kunne opphøre ved den nye ordningen.
- Kommunens manglende kartlegging og utredninger av barns behov før plassering i institusjon, har medført feilplasseringer i institusjon. Dette har igjen ført til at barn har blitt utsatt for uønskede flyttinger. En endring i kommunens ansvar på barnevernsområdet, herunder også økonomi, vil kunne bidra til at barneverntjenestene i større grad enn tidligere vil ha insentiver for å gjøre en grundigere utredning før det bes om bistand til institusjonsplassering.

Vedrørende hjelpetiltak i hjemmet:

- Departementet foreslår fullt kommunalt ansvar for hjelpetiltak i hjemmet. Det er i høringsforslaget bedt om at høringsinstansene særlig kommenterer spørsmålet om spesialiserte, kunnskapsbaserte hjelpetiltak skal tilbys på statlig nivå, eller om man skal sikte mot en overføring av det operative leddet til kommunene. Fylkesmannen i Troms er enig i forslaget om overføring av ansvar og midler. På denne måten kan kommunene selv bygge opp egne tiltak. Vi mener at kommunene er de som kjenner

familiene og barna best, og dermed har størst mulighet til å gi treffsikre tiltak i hjemmene. Fylkesmannen i Troms mener videre at det kan være positivt med kommunal forankring av hjelpetiltak, for at kommunene lettere vil kunne samarbeide tverrfaglig innad i kommunene for barn som har behov for tiltak fra flere tjenester.

En forutsetning for at tjenestene i dagens kommunestruktur skal kunne klare å bygge opp gode tiltak vil være at man inngår samarbeid med flere kommuner. Det vil også være viktig at staten bidrar med å utvikle kunnskapsbaserte hjelpetiltak.

Kjøp av private tjenester

- Ved overføring av statlige oppgaver til kommunene vil det være en risiko for at det vil være et større marked for private aktører. Kommuner som ikke selv har tilstrekkelige ressurser vil kunne komme i en situasjon der de må kjøpe tjenester fra det private for å kunne levere lovlige og forsvarlige barneverntjenester.

Bruk av private barneverntjenester vil kunne medføre store utgifter for kommunen, samtidig som det er stor usikkerhet med hensyn til kvalitet og effekt av tiltakene. Fylkesmannen er bekymret for om kommunene er i stand til å sikre kvaliteten på de tjenestene som kjøpes, eks. ressurser til saksbehandling, hjelpetiltak og fosterhjem.

En annen risiko ved kjøp av private tjenester er at det kan gå ut over kontinuiteten i saksbehandlingen noe som vil ha betydning for forsvarligheten i oppfølgingen av det enkelte barn.

Avslutningsvis

- Målet med reformen er å gi barnevernet et samlet kvalitetsløft, gjennom nasjonale satsinger og felles kunnskap om godt barnevernfaglig arbeid, der flere barn skal få riktig hjelp til rett tid. En forutsetning for dette er at det følges nøye med på om målene nås, og at det eventuelt gjøres nødvendige endringer for å nå målene.

Med hilsen

Hilde Bremnes
utdanningsdirektør

Silja Eriksen
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.